

Р 1573145

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР

**КОДЕКСУ
АДМІНІСТРАТИВНОГО
СУДОЧИНСТВА
УКРАЇНИ**

У цьому науково-практичному коментарі подано постатейний аналіз чинної редакції Кодексу адміністративного судочинства України з урахуванням змін і доповнень, внесених до нього станом на лютий 2021 року.

Детально розглянуто усі 8 розділів коментованого Кодексу, особливу увагу приділено аналізу положень, присвячених новелам апеляційного і касаційного провадження в адміністративних справах та підставам і порядку перегляду судових рішень Верховним Судом України, виходячи з нової системи судоустрою України. Додаються тексти і витяги з текстів нормативно-правових актів з питань організації адміністративного судочинства, широко аналізується судова практика щодо застосування окремих положень КАСУ.

Мета коментаря – дати чітке системне уявлення про адміністративний юрисдикційний процес як врегульовану нормами адміністративного процесуального права діяльність суду, що здійснюється в установленому законом порядку та визначається системою взаємопов'язаних адміністративних процесуальних прав, обов'язків і адміністративних процесуальних дій суду та учасників процесу з їх реалізації.

Видання розраховано на суддів та працівників суду, адвокатів та інших практикуючих юристів, студентів, аспірантів і викладачів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться питаннями організації і вирішення судами справ в порядку адміністративного судочинства.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
Глава 1. Основні положення.....	5
Стаття 1. Призначення Кодексу адміністративного судочинства України	5
Стаття 2. Завдання та основні засади адміністративного судочинства	5
Стаття 3. Законодавство про адміністративне судочинство	7
Стаття 4. Визначення термінів.....	8
Стаття 5. Право на звернення до суду та способи судового захисту	10
Стаття 6. Верховенство права	12
Стаття 7. Джерела права, які застосовуються судом	13
Стаття 8. Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом	15
Стаття 9. Змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі.....	15
Стаття 10. Гласність судового процесу	16
Стаття 11. Відкритість інформації щодо справи	19
Стаття 12. Форми адміністративного судочинства.....	21
Стаття 13. Право на перегляд справи та оскарження судового рішення	23
Стаття 14. Обов'язковість судових рішень.....	23
Стаття 15. Мова судочинства та діловодства в адміністративних судах.....	24
Стаття 16. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді.....	24
Стаття 17. Основні положення досудового врегулювання спорів	25
Стаття 18. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.....	26
Глава 2. Адміністративна юрисдикція.....	29
§ 1. Предметна юрисдикція	29
Стаття 19. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів.....	29
Стаття 20. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів	31
Стаття 21. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог	32
§ 2. Інстанційна юрисдикція.....	33
Стаття 22. Суд першої інстанції.....	33
Стаття 23. Суд апеляційної інстанції	34
Стаття 24. Суд касаційної інстанції.....	35
§ 3. Територіальна юрисдикція (підсудність)	35
Стаття 25. Підсудність справ за вибором позивача	35
Стаття 26. Підсудність справ за місцем проживання або місцезнаходженням відповідача	36
Стаття 27. Виключна підсудність	36

Стаття 28. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя	37
Стаття 29. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого	38
Стаття 30. Недопустимість спорів про підсудність	39
<i>Глава 3. Склад суду. Відводи .....</i>	<i>40</i>
Стаття 31. Визначення складу суду	40
Стаття 32. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово	43
Стаття 33. Здійснення адміністративного судочинства колегією суддів.....	44
Стаття 34. Порядок вирішення питань колегією суддів.....	45
Стаття 35. Незмінність складу суду	45
Стаття 36. Підстави для відводу (самовідводу) судді.....	46
Стаття 37. Недопустимість повторної участі судді в розгляді адміністративної справи	47
Стаття 38. Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача.....	48
Стаття 39. Заява про відвід (самовідвід)	49
Стаття 40. Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу.....	50
Стаття 41. Наслідки відводу (самовідводу) судді	52
<i>Глава 4. Учасники судового процесу .....</i>	<i>53</i>
<i>§ 1. Учасники справи .....</i>	<i>53</i>
Стаття 42. Склад учасників справи	53
Стаття 43. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність	54
Стаття 44. Права та обов'язки учасників справи	54
Стаття 45. Неприпустимість зловживання процесуальними правами	56
Стаття 46. Сторони.....	57
Стаття 47. Процесуальні права та обов'язки сторін	58
Стаття 48. Заміна неналежної сторони.....	59
Стаття 49. Треті особи	61
Стаття 50. Наслідки незалучення у справу третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору.....	63
Стаття 51. Права та обов'язки третіх осіб.....	64
Стаття 52. Процесуальне правонаступництво	64
Стаття 53. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.....	64
Стаття 54. Процесуальні права органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.....	67
<i>§ 2. Представники .....</i>	<i>68</i>
Стаття 55. Участь у справі представника.....	68
Стаття 56. Законні представники.....	69
Стаття 57. Особи, які можуть бути представниками	70

Стаття 58. Особи, які не можуть бути представниками	71
Стаття 59. Документи, що підтверджують повноваження представників.....	72
Стаття 60. Повноваження представника в суді	73
§ 3. Інші учасники судового процесу	74
Стаття 61. Особи, які є іншими учасниками судового процесу.....	74
Стаття 62. Помічник судді.....	74
Стаття 63. Секретар судового засідання	76
Стаття 64. Судовий розпорядник.....	77
Стаття 65. Свідок.....	80
Стаття 66. Особи, які не можуть бути допитані як свідки	81
Стаття 67. Відмова свідка від давання показань на вимогу суду	82
Стаття 68. Експерт	83
Стаття 69. Експерт з питань права.....	85
Стаття 70. Спеціаліст	86
Стаття 71. Перекладач	87
Глава 5. Докази та доказування	89
§ 1. Основні положення про докази	89
Стаття 72. Поняття доказів.....	89
Стаття 73. Належність доказів	90
Стаття 74. Допустимість доказів.....	91
Стаття 75. Достовірність доказів	91
Стаття 76. Достатність доказів.....	92
Стаття 77. Обов'язок доказування.....	92
Стаття 78. Підстави звільнення від доказування.....	94
Стаття 79. Подання доказів	96
Стаття 80. Витребування доказів.....	98
Стаття 81. Огляд доказів за їх місцезнаходженням	99
Стаття 82. Огляд речових доказів, що швидко псуються.....	101
Стаття 83. Судові доручення щодо збирання доказів.....	101
Стаття 84. Виконання судових доручень щодо збирання доказів	102
Стаття 85. Звернення адміністративного суду із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави	102
Стаття 86. Зміст і форма судового доручення про надання правової допомоги	103
Стаття 87. Виконання в Україні судових доручень іноземних судів	105
Стаття 88. Виконання судового доручення іноземного суду про вручення виклику до суду чи інших документів	106
Стаття 89. Виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України	108
Стаття 90. Оцінка доказів	109

§ 2. Показання свідків.....	110
Стаття 91. Показання свідка.....	110
Стаття 92. Виклик свідка.....	111
Стаття 93. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників.....	111
§ 3. Письмові докази.....	111
Стаття 94. Письмові докази.....	111
Стаття 95. Повернення оригіналів письмових доказів.....	113
§ 4. Речові докази.....	114
Стаття 96. Речові докази.....	114
Стаття 97. Зберігання речових доказів.....	114
Стаття 98. Повернення речових доказів.....	115
§ 5. Електронні докази.....	115
Стаття 99. Електронні докази.....	115
Стаття 100. Зберігання та повернення оригіналів електронних доказів.....	117
§ 6. Висновок експерта.....	117
Стаття 101. Вимоги до висновку експерта.....	117
Стаття 102. Призначення експертизи судом.....	121
Стаття 103. Ухвала про призначення експертизи.....	122
Стаття 104. Проведення експертизи на замовлення учасників справи.....	123
Стаття 105. Збирання матеріалів для експертного дослідження.....	124
Стаття 106. Проведення експертизи.....	125
Стаття 107. Наслідки ухилення учасника справи від участі в експертизі.....	126
Стаття 108. Оцінка висновку експерта.....	127
Стаття 109. Комісійна експертиза.....	127
Стаття 110. Комплексна експертиза.....	128
Стаття 111. Додаткова і повторна експертизи.....	128
§ 7. Висновок експерта у галузі права.....	129
Стаття 112. Зміст висновку експерта у галузі права.....	129
Стаття 113. Оцінка висновку експерта у галузі права судом.....	130
§ 8. Забезпечення доказів.....	130
Стаття 114. Підстави та порядок забезпечення доказів.....	130
Стаття 115. Способи забезпечення доказів.....	132
Стаття 116. Заява про забезпечення доказів.....	132
Стаття 117. Розгляд заяви про забезпечення доказів.....	133
Глава 6. Процесуальні строки.....	134
Стаття 118. Процесуальні строки.....	134
Стаття 119. Розумність процесуальних строків.....	134
Стаття 120. Обчислення процесуального строку.....	135
Стаття 121. Поновлення та продовження процесуальних строків.....	136
Стаття 122. Строк звернення до адміністративного суду.....	137
	138

Стаття 123. Наслідки пропущення строків звернення до адміністративного суду	140
<i>Глава 7. Судові виклики і повідомлення</i>	141
Стаття 124. Повістки	141
Стаття 125. Зміст повістки	142
Стаття 126. Вручення повістки	143
Стаття 127. Час вручення повістки	145
Стаття 128. Наслідки відмови від одержання повістки	146
Стаття 129. Виклик (повідомлення) шляхом надсилання тексту повістки електронною поштою, факсимільним повідомленням (факсом, телефаксом), телефонограмою	146
Стаття 130. Виклик (повідомлення) відповідача, третіх осіб, свідків, місце проживання (перебування) яких невідоме	147
Стаття 131. Обов'язок повідомити про зміну адреси та причини неприбуття в судове засідання	147
<i>Глава 8. Судові витрати</i>	148
Стаття 132. Види судових витрат	148
Стаття 133. Зменшення розміру судових витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення судових витрат	149
Стаття 134. Витрати на професійну правничу допомогу	149
Стаття 135. Витрати сторін та їхніх представників, що пов'язані із прибуттям до суду	151
Стаття 136. Попередня оплата судових витрат	151
Стаття 137. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертиз	152
Стаття 138. Витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів, вчиненням інших процесуальних дій, підготовкою справи до розгляду	154
Стаття 139. Розподіл судових витрат	154
Стаття 140. Розподіл витрат у разі відмови позивача від позову	157
Стаття 141. Судові витрати, пов'язані з примиренням сторін	157
Стаття 142. Повернення судового збору	157
Стаття 143. Рішення щодо судових витрат	158
<i>Глава 9. Заходи процесуального примусу</i>	159
Стаття 144. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу	159
Стаття 145. Види заходів процесуального примусу	160
Стаття 146. Попередження і видалення із залу судового засідання	160
Стаття 147. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом	161
Стаття 148. Привід	162
Стаття 149. Штраф	163

<i>Глава 10. Забезпечення позову</i>	165
Стаття 150. Підстави забезпечення позову	165
Стаття 151. Види забезпечення позову	165
Стаття 152. Зміст і форма заяви про забезпечення позову	168
Стаття 153. Порядок подання заяви про забезпечення позову	169
Стаття 154. Порядок розгляду заяви про забезпечення позову	170
Стаття 155. Заміна одного заходу забезпечення позову іншим	171
Стаття 156. Виконання ухвали про забезпечення позову	172
Стаття 157. Скасування заходів забезпечення позову	172
Стаття 158. Відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову	174
Розділ II ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ	174
<i>Глава 1. Письмові заяви учасників справи</i>	174
§ 1. <i>Заяви по суті справи</i>	174
Стаття 159. Види та зміст заяв по суті справи.....	174
Стаття 160. Позовна заява	176
Стаття 161. Документи, що додаються до позовної заяви	178
Стаття 162. Відзив на позовну заяву (відзив).....	179
Стаття 163. Відповідь на відзив	180
Стаття 164. Заперечення	181
Стаття 165. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.....	181
§ 2. <i>Заяви з процесуальних питань</i>	182
Стаття 166. Заяви, клопотання і заперечення	182
Стаття 167. Загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення	182
<i>Глава 2. Відкриття провадження у справі</i>	183
Стаття 168. Пред'явлення позову	183
Стаття 169. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви.....	184
Стаття 170. Відмова у відкритті провадження в адміністративній справі.....	187
Стаття 171. Відкриття провадження в адміністративній справі	188
Стаття 172. Об'єднання і роз'єднання позовів	192
<i>Глава 3. Підготовче провадження</i>	194
Стаття 173. Завдання та строк підготовчого провадження	194
Стаття 174. Надіслання копії ухвали про відкриття провадження у справі, копії позовної заяви та доданих до неї документів	195
Стаття 175. Подання відзиву	195
Стаття 176. Подання пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву.....	196
Стаття 177. Пред'явлення зустрічного позову	196
Стаття 178. Форма і зміст зустрічної позовної заяви.....	198
Стаття 179. Мета і строк проведення підготовчого засідання	198
Стаття 180. Підготовче засідання	198

Стаття 181. Порядок проведення підготовчого засідання.....	200
Стаття 182. Подання відповіді на відзив та заперечення	201
Стаття 183. Судові рішення у підготовчому засіданні	201
<i>Глава 4. Врегулювання спору за участю судді.....</i>	<i>202</i>
Стаття 184. Підстави проведення врегулювання спору за участю судді.....	202
Стаття 185. Порядок призначення врегулювання спору за участю судді.....	204
Стаття 186. Порядок проведення врегулювання спору за участю судді.....	205
Стаття 187. Строк проведення врегулювання спору за участю судді.....	207
Стаття 188. Припинення врегулювання спору за участю судді.....	207
<i>Глава 5. Відмова позивача від позову. Примирення сторін.....</i>	<i>208</i>
Стаття 189. Відмова від позову та визнання позову	208
Стаття 190. Примирення сторін	210
Стаття 191. Виконання умов примирення	211
<i>Глава 6. Розгляд справи по суті .....</i>	<i>212</i>
<i>§ 1. Загальні положення.....</i>	<i>212</i>
Стаття 192. Завдання розгляду справи по суті	212
Стаття 193. Строки розгляду адміністративної справи	212
Стаття 194. Судове засідання.....	213
Стаття 195. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.....	215
Стаття 196. Головуючий у судовому засіданні	216
Стаття 197. Звертання до суду у судовому засіданні.....	217
Стаття 198. Обов'язки осіб, присутніх у залі судового засідання	218
<i>§ 2. Відкриття розгляду справи по суті.....</i>	<i>219</i>
Стаття 199. Відкриття судового засідання.....	219
Стаття 200. Роз'яснення перекладачеві його прав та обов'язків, присяга перекладача.....	219
Стаття 201. Видалення свідків із зали судового засідання.....	220
Стаття 202. Встановлення осіб, які прибули у судове засідання, оголошення складу суду і роз'яснення права відводу	220
Стаття 203. Роз'яснення учасникам справи їхніх прав та обов'язків.....	221
Стаття 204. Розгляд заяв та клопотань	221
Стаття 205. Наслідки неявки в судове засідання учасника справи	221
Стаття 206. Наслідки неявки в судове засідання свідка, експерта, спеціаліста.....	224
Стаття 207. Роз'яснення прав і обов'язків експерта, присяга експерта	224
Стаття 208. Роз'яснення спеціалісту його прав і обов'язків	225
<i>§ 3. З'ясування обставин справи та дослідження доказів .....</i>	<i>225</i>
Стаття 209. Вступне слово учасників справи	225
Стаття 210. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів	227
Стаття 211. Дослідження доказів.....	227
Стаття 212. Порядок допиту свідків.....	228

Стаття 213. Використання свідком письмових записів	230
Стаття 214. Порядок допиту малолітніх і неповнолітніх свідків	230
Стаття 215. Оголошення показань свідків	231
Стаття 216. Допит сторін, третіх осіб, їхніх представників як свідків.....	232
Стаття 217. Дослідження письмових доказів	232
Стаття 218. Оголошення та дослідження змісту особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції.....	232
Стаття 219. Дослідження речових та електронних доказів	233
Стаття 220. Відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису і їх дослідження	234
Стаття 221. Дослідження висновку експерта	235
Стаття 222. Консультації та роз'яснення спеціаліста	235
Стаття 223. Відкладення розгляду справи або перерва в судовому засіданні	236
Стаття 224. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами.....	238
<i>§ 4. Судові дебати та ухвалення рішення .....</i>	<i>238</i>
Стаття 225. Судові дебати	238
Стаття 226. Повернення до з'ясування обставин у справі	239
Стаття 227. Вихід суду для ухвалення рішення	239
Стаття 228. Таємниця нарадчої кімнати	240
<i>Глава 7. Фіксування судового процесу .....</i>	<i>240</i>
Стаття 229. Фіксування судового засідання технічними засобами	240
Стаття 230. Ведення протоколу судового засідання.....	241
Стаття 231. Зауваження щодо технічного запису і протоколу судового засідання.....	242
Стаття 232. Відтворення та копіювання технічного запису судового засідання.....	243
Стаття 233. Складення протоколу про вчинення окремої процесуальної дії	243
Стаття 234. Зміст протоколу про вчинення окремої процесуальної дії	244
Стаття 235. Зауваження до протоколу вчинення окремої процесуальної дії	245
<i>Глава 8. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду .....</i>	<i>245</i>
Стаття 236. Зупинення провадження у справі	245
Стаття 237. Поновлення провадження у справі	248
Стаття 238. Закриття провадження у справі	248
Стаття 239. Наслідки закриття провадження у справі	249
Стаття 240. Залишення позову без розгляду	250
<i>Глава 9. Судові рішення .....</i>	<i>252</i>

Стаття 241. Види судових рішень.....	252
Стаття 242. Законність і обґрунтованість судового рішення.....	252
Стаття 243. Порядок ухвалення судових рішень.....	253
Стаття 244. Питання, які вирішує суд при ухваленні рішення.....	255
Стаття 245. Повноваження суду при вирішенні справи.....	256
Стаття 246. Зміст рішення.....	258
Стаття 247. Рішення щодо частини позовних вимог.....	260
Стаття 248. Зміст ухвали.....	260
Стаття 249. Окремі ухвали суду.....	261
Стаття 250. Проголошення судового рішення.....	263
Стаття 251. Вручення судового рішення.....	264
Стаття 252. Додаткове судове рішення.....	266
Стаття 253. виправлення опісок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні.....	267
Стаття 254. Роз'яснення судового рішення.....	267
Стаття 255. Набрання рішенням суду законної сили.....	268
Стаття 256. Набрання ухвалою законної сили.....	269
<i>Глава 10. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.....</i>	<i>269</i>
Стаття 257. Справи, що розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження.....	269
Стаття 258. Строк розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження.....	271
Стаття 259. Клопотання про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження.....	271
Стаття 260. Вирішення питання про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження.....	272
Стаття 261. Особливості подання заяв по суті справи у спрощеному позовному провадженні.....	273
Стаття 262. Особливості розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження.....	273
Стаття 263. Особливості розгляду окремих категорій справ незначної складності.....	275
<i>Глава 11. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.....</i>	<i>276</i>
<i>§ 1. Розгляд окремих категорій складних справ.....</i>	<i>276</i>
Стаття 264. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.....	276
Стаття 265. Наслідки визнання нормативно-правового акта протиправним та нечинним.....	279

Стаття 266. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.....	280
Стаття 266 ¹ . Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку	282
Стаття 267. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності	284
§ 2. Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ	286
Стаття 268. Особливості повідомлення учасників справи про дату, час та місце розгляду окремих категорій адміністративних справ	286
Стаття 269. Особливості подання заяв по суті справи в окремих категоріях адміністративних справ	288
Стаття 270. Особливості обчислення процесуальних строків в окремих категоріях адміністративних справ	288
Стаття 271. Особливості проголошення та вручення судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ	289
Стаття 272. Особливості апеляційного та касаційного оскарження судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ.....	289
Стаття 273. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій	290
Стаття 274. Особливості провадження у справах щодо уточнення списку виборців.....	293
Стаття 275. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, інформаційних агентств, підприємств, установ, організацій, їхніх посадових та службових осіб, творчих працівників засобів масової інформації та інформаційних агентств, які порушують законодавство про вибори та референдум	294
Стаття 276. Особливості провадження у справах щодо оскарження дій або бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, партії (блоку), місцевої організації партії, їхніх посадових осіб та уповноважених осіб, ініціативних груп референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу	295

Стаття 277. Особливості провадження у справах, пов'язаних із виборами Президента України	297
Стаття 278. Особливості судових рішень за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження.....	299
Стаття 279. Особливості здійснення представництва у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму	300
Стаття 280. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань	302
Стаття 281. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань	304
Стаття 282. Особливості провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони	306
Стаття 283. Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів	307
Стаття 284. Особливості провадження у справах за зверненням Служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, що пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених відповідно до рішення, прийнятого на підставі резолюцій Ради Безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них	310
Стаття 285. Особливості провадження у справах про дострокове припинення повноважень народного депутата України в разі невиконання ним вимог щодо несумісності	312
Стаття 286. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності	315
Стаття 287. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця	316
Стаття 288. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу примусового повернення чи примусового видворення іноземців або осіб без громадянства за межі території України.....	317
Стаття 289. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу затримання іноземців або осіб без громадянства.....	318
§ 3. Розгляд типових та зразкових справ.....	323
Стаття 290. Особливості провадження у зразковій справі	323
Стаття 291. Особливості провадження у типовій справі.....	325

Розділ III ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ	326
Глава 1. Апеляційне провадження.....	326
§ 1. Апеляційна скарга	326
Стаття 292. Суд апеляційної інстанції	326
Стаття 293. Право на апеляційне оскарження	326
Стаття 294. Ухвали, на які можуть бути подані апеляційні скарги окремо від рішення суду	327
Стаття 295. Строк на апеляційне оскарження	329
Стаття 296. Форма та зміст апеляційної скарги	329
Стаття 297. Порядок подання апеляційної скарги	331
§ 2. Відкриття апеляційного провадження	331
Стаття 298. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги судом апеляційної інстанції	331
Стаття 299. Відмова у відкритті апеляційного провадження.....	332
Стаття 300. Відкриття апеляційного провадження	333
Стаття 301. Надсилання копій апеляційної скарги та доданих до неї матеріалів учасникам справи	334
Стаття 302. Приєднання до апеляційної скарги	334
Стаття 303. Доповнення, зміна, відкликання апеляційної скарги чи відмова від неї.....	335
Стаття 304. Відзив на апеляційну скаргу	336
Стаття 305. Закриття апеляційного провадження	337
§ 3. Апеляційний розгляд.....	338
Стаття 306. Підготовка справи до апеляційного розгляду	338
Стаття 307. Призначення справи до розгляду в суді апеляційної інстанції	339
Стаття 308. Межі перегляду судом апеляційної інстанції.....	339
Стаття 309. Строк розгляду апеляційної скарги.....	340
Стаття 310. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні.....	341
Стаття 311. Апеляційний розгляд справи в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами.....	341
Стаття 312. Порядок розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції.....	342
Стаття 313. Наслідки неявки в судове засідання учасників справи	343
Стаття 314. Відмова позивача від позову, примирення сторін під час апеляційного провадження.....	344
Стаття 315. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення	344
Стаття 316. Підстави для залишення апеляційної скарги без задоволення, а судового рішення – без змін.....	345

Стаття 317. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення.....	345
Стаття 318. Підстави для скасування рішення суду і направлення справи для розгляду до іншого суду першої інстанції за встановленою підсудністю.....	347
Стаття 319. Підстави для скасування рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позовної заяви без розгляду у відповідній частині	348
Стаття 320. Підстави для скасування ухвали суду, яка перешкоджає подальшому провадженню у справі, і направлення справи для продовження розгляду до суду першої інстанції	348
Стаття 321. Судові рішення суду апеляційної інстанції.....	349
Стаття 322. Зміст постанови суду апеляційної інстанції.....	350
Стаття 323. Порядок розгляду апеляційної скарги, що надійшла до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи.....	351
Стаття 324. Окрема ухвала суду апеляційної інстанції.....	352
Стаття 325. Набрання судовими рішеннями суду апеляційної інстанції законної сили	352
Стаття 326. Повернення адміністративної справи	352
<i>Глава 2. Касаційне провадження .....</i>	<i>353</i>
<i>§ 1. Касаційна скарга .....</i>	<i>353</i>
Стаття 327. Суд касаційної інстанції.....	353
Стаття 328. Право на касаційне оскарження	353
Стаття 329. Строк на касаційне оскарження	355
Стаття 330. Форма і зміст касаційної скарги.....	355
Стаття 331. Порядок подання касаційної скарги.....	357
<i>§ 2. Відкриття касаційного провадження.....</i>	<i>357</i>
Стаття 332. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги.....	357
Стаття 333. Відмова у відкритті касаційного провадження.....	358
Стаття 334. Відкриття касаційного провадження	360
Стаття 335. Надіслання копій касаційної скарги та доданих до неї матеріалів учасникам справи	361
Стаття 336. Приєднання до касаційної скарги	361
Стаття 337. Доповнення, зміна, відкликання касаційної скарги чи відмова від неї.....	361
Стаття 338. Відзив на касаційну скаргу	362
Стаття 339. Закриття касаційного провадження	362
<i>§ 3. Касаційний розгляд .....</i>	<i>363</i>
Стаття 340. Підготовка справи до касаційного розгляду	363

Стаття 341. Межі перегляду судом касаційної інстанції.....	364
Стаття 342. Строк розгляду касаційної скарги.....	365
Стаття 343. Попередній розгляд справи.....	366
Стаття 344. Касаційний розгляд справи у судовому засіданні	367
Стаття 345. Касаційний розгляд справи в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами.....	368
Стаття 346. Підстави для передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду	368
Стаття 347. Порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду	370
Стаття 348. Відмова позивача від позову, примирення сторін під час касаційного провадження	371
Стаття 349. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.....	372
Стаття 350. Підстави для залишення касаційної скарги без задоволення, а судових рішень – без змін.....	373
Стаття 351. Підстави для скасування судових рішень повністю або частково і ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення.....	374
Стаття 352. Підстави для скасування судового рішення суду апеляційної інстанції повністю або частково та залишення в силі судового рішення суду першої інстанції у відповідній частині.....	374
Стаття 353. Підстави для скасування судових рішень з направленням справи для продовження розгляду або на новий розгляд.....	375
Стаття 354. Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині.....	377
Стаття 355. Судові рішення суду касаційної інстанції та порядок їх прийняття	378
Стаття 356. Зміст постанови суду касаційної інстанції.....	379
Стаття 357. Порядок розгляду касаційної скарги, що надійшла до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи.....	380
Стаття 358. Окрема ухвала суду касаційної інстанції	381
Стаття 359. Набрання судовими рішеннями суду касаційної інстанції законної сили	382
Стаття 360. Повернення адміністративної справи	382
<i>Глава 3. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами .....</i>	<i>382</i>
Стаття 361. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами	382

Стаття 362. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.....	385
Стаття 363. Порядок і строк подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	386
Стаття 364. Форма та зміст заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.....	387
Стаття 365. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.....	388
Стаття 366. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами.....	389
Стаття 367. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки	390
Стаття 368. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.....	391
Стаття 369. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами.....	392
Розділ IV ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ	393
Стаття 370. Обов'язковість судових рішень.....	393
Стаття 371. Судові рішення, які виконуються негайно	394
Стаття 372. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах	396
Стаття 373. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.....	396
Стаття 374. виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню.....	398
Стаття 375. Зупинення виконання судового рішення.....	399
Стаття 376. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання	400
Стаття 377. Примирення сторін у процесі виконання	401
Стаття 378. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення.....	402
Стаття 379. Заміна сторони виконавчого провадження	404
Стаття 380. Поворот виконання судових рішень	404
Стаття 381. Особливості повороту виконання в окремих категоріях адміністративних справ	406
Стаття 382. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах	406
Стаття 383. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду.....	407

Розділ V ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНОГО СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ	409
Стаття 384. Порядок відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі	409
Стаття 385. Особи, які мають право звертатися до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження	409
Стаття 386. Підсудність заяви про відновлення втраченого судового провадження	409
Стаття 387. Форма та зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження	409
Стаття 388. Наслідки недодержання вимог до змісту та форми заяви про відновлення втраченого судового провадження, залишення заяви без розгляду чи відмова у відкритті провадження за заявою	411
Стаття 389. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження	412
Стаття 390. Ухвала суду за наслідками розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження	413
Стаття 391. Звільнення заявника від судових витрат	414
Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	414
Розділ VII ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ	415